

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšertatom po dogovoru

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2946. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

PONEDELJSKI SLOVENC

„Auslanddeutschum“ manifestira v Königsbergu

„Naši skupnosti se ne odpovemo!“

Nov dokaz, kaj vse Nemčija prišteva k svojemu življenjskemu območju

Varšava, 10. junija. TG. V soboto zvečer se je začel v Marienburgu onstran Visle v nemški Vzhodni Prusiji letni kongres »Društva Nemcev živečih v inozemstvu« s pompozniimi obredi in med ogromnim dotokom ljudstva, ki ga je pripeljalo iz Nemčije celo število posebnih vlakov. Danes je bil kongres prenešen v prestolico Vzhodne Prusije, v Königsberg »nemško oko proti vzhodu«, kjer nastopijo najvišji poveljni narodnega socializma, da pozdravijo Nemce iz inozemstva in jih navdušijo za nemško skupnost.

V Marienburgu je nastopil pred 50.000 poslušalci državni voditelj »Društva Nemcev v inozemstvu«, dr. Steinacher, ki je v dolgem govoru proslavljal delo »35 milijonov Nemcev, ki morajo prebiti izven meja nemške združene domovine.« Dr. Steinacher je s sledečimi besedami označil politiko tega društva, ki ga ponekod izdajajo za iredentistično organizacijo a po krivici. Cilj društva je sledeči:

»Društvo Nemcev v inozemstvu noče napasti nobene države, noče premikati nobenih meja, noče podirati nobene vlade, noče prijati nobenih zarat proti nikomur. Spremembe državnih ozemelj in odpovedi na politične pravice ležijo na čisto drugem polju. Društvo Nemcev v inozemstvu ve samo to, da ne pozna in ne bo poznalo nobene odpovedi ljudske biti in ljudske duševne skupnosti.«

Steinacherjeve besede so se slišale sicer zelo lepo, toda takoj jih je demantiral zemljevid, ki je krožil med udeleženci in ki ga je vodstvo kongresa dalo posebej prirediti za kongresiste. Izmed nemških časopisov večjega obsega pa je zemljevid prinesla edino »Germania«, med tem ko objavlja najbrže drugim dnevnikom, ki se mnogo čitajo v inozemstvu, ni bila dovoljena.

Zemljevid, ki smo ga dobili v tisočerihih izvodi, nosi naslov »Tri nemške obmejne pokrajine (Marken) in predstavlja ozemlja Nemčije s tremi pokrajinami, to so Avstrija, Slezija in Vzhodna Prusija s poljskim Pomorjem vred. V črni barvi je vsa Nemčija in Avstrija, torej se tukaj Avstriji ne priznava nikakr državna samostojnost. Poleg tega najdemo ogromna ozemlja, ki predstavljajo »nemška kulturna območja«. Semkaj spadajo

Južna Tirolska, Sudeti na Češkem, Slezija, Poznanjska vojvodinja in Pomorje, ki sta poljska last, nadalje Gdansk in Klajpedo (Memel), ki je last Litve. Končno zopet vsa nekdanja južna Štajerska. Velike črne točke predstavljajo nemške manjšinske otoke in jih je na vzhodu vse polno (med njimi je kočevski manjšinski otok zelo velikodušno povečan, tako, da zavzema skoraj vso Dolenjsko in Notranjsko — op. ured.).

Med tem ko je bil predzadnji kongres v Aachenu, zadnji pa v Passavi, je bil letošnji nalašč sklican v Königsbergu, ker je namen kongresa ta, da vedno povdarja najvažnejše stremiljenje nemške ekspanzije. V Aachenu

je meril na belgijske Flamce in na Eupen ter Malmedy, passavski pa na Avstrijo in na bližnje Sudete na Češkem. Kongres v Königsbergu pa ima nalogo povdariti nalogo, ki jo ima nemštvo vršiti na Baltiku, predvsem pa v borbi proti Litvi.

Oficijelni govornik povdarja za ušesa znanjega sveta miroljubnost teh kongresov, zasebna propaganda na kongresu pa je čisto iredentistična. Poljskim oblastem je letos žal, da so zastopnikom nemške manjšine dovolile, da se udeležijo izivalnega pangermanskega zasedanja v Königsbergu. Toda po toči zvoniti je prepozno.

Göring v Budimpešti Premalo bencina Razgovor s politik

Budimpešta, 10. junija. SE. Na svojem povratku iz Belgrada (o katerem je že poročal nedeljski »Slovenec«) se je pruski ministrski predsednik general Göring ustavil na budimpeštanskem letališču »da se oskrbi z bencinom« — kot je bilo uradno sporočeno, ker pa nikakor ni zvenelo prepričevalno, saj zmorejo nemška letala tipa, s katerim se je vozil general Göring, dvakratno progo Berlin-Belgrad, ne da bi jim bilo treba pristajati. General Göring je ostal za letališču dve polni uri ter je poleg nemškega poslanika von Makensena sprejel še državnega tajnika v zunanjem ministrstvu Barezija, nadalje poveljnika madjarskega letalstva generala Rakoczyja in še nekatere druge osebnosti, ki jih pa uradno poročilo ne navaja.

Čuden članek »Pester Lloyd«: Nemčija - Madjarska - Poljska skupaj, da se branijo proti ruski nevarnosti

Značilno je, da je prilikoma dvehurnega bivanja generala Göring v Budimpešti izkoristil »Pester Lloyd« za daljšo razpravo, v kateri je predsednik parlamentarne komisije za zunanje zadeve Albert Berzeviczy razmotrival o »ruski nevarnosti«. Clankar pravi,

brez dvoma sledeč navodilom zunanjega ministrstva, da je za Madjarsko vseslovenska bodočnost, mnogo manjša, kot pa nevarnost Male zveze, ki je sedaj poleg francoske dobila še rusko oporo. Novi politični blok Francija—Češkoslovaška—Rusija je s tega vidika mnogo manj obrambni ukrep Francije proti nemškemu imperijalizmu, kakor nov poskus Francije, da si razširi krog držav, s katerim lahko razpolaga po potrebi. Nobenega dvoma ni, da je recimo rusko-češkoslovaški pakt, ki uvaja možnost, da pridejo ruske čete nena doma na mejo naše madjarske države, zelo mogočno orodje, s katerim lahko na nas pritiskajo. Tega člena v verigi okrog Madjarske doslej ni bilo. Z njim hočejo onemogočiti našo politiko, da bi pretrgali

Spričo tega dejstva vidimo najogo bodoče madjarske politike čisto jasno pred seboj. Na isti način, kot so novi ruski pakti naperjeni proti Nemčiji, so naperjeni tudi proti Madjarski in deloma tudi proti Poljski. Ali iz tega ne izhaja čisto jasno, da se moramo združiti Nemčija, Madjarska in Poljska, da z združenimi močmi odbijemo to za nas vse neprijetno rusko nevarnost.

Z ozirom na osebnost pisca in na okoliščini, ko je bil članek objavljen, je članek v »Pester Lloyd« nedvoumen izraz novih političnih težanj, ki se odražajo na političnem obzorju srednje Evrope.

OGLEJTE VELESEJEM — DANES ZADNJI DAN!

Pravilnik o dijaških letoviščih

Belgrad, 10. jun. AA. Prosvetni minister je izdal pravilnik o dijaških letoviščih, kjer se mudi šolska mladina in srednješolski dijaki v primorskih in planinskih krajih. Po tem pravilniku morajo biti vsi dijaki pod nadzorom prosvetnega ministrstva in jih morajo organizirati samo tiste ustanove, ki dobe za to posebno pooblastilo od prosv. ministra. Letovišča morajo biti ločena za moške in ženske in sme na istem kraju letovati samo 1 ustanova. Ustanove bodo prošle dovoljenja prosv. ministra. Predložiti morajo pravilnik o letoviščih, ki mora vsebovati točko, da sme v istem kraju samo moško ali samo žensko letovišče z obveznim učiteljem ali učiteljico na čelu in s posebnim zdravnikom, lekarno in predpisano notranjo organizacijo, razdeljivo funkcij in materialnim poslovanjem. V prijavi ministrstvu je treba navesti kraj letovišča, ime starešine, zdravnika, gospodarja in načrt pro. računa. Ustanove bodo prošle dovoljenja uporabljale šolska poslopja v krajih letoviščih, sporazumno s šolskimi upravami. Ministrstvo vrši nadzorovo nad celotnim delovanjem, in sicer preko nadzornika, in v breme proračuna za letovanje.

Za osebe, zaposlene v letoviščih, veljajo disciplinske določbe uradniškega zakona in zakona o srednjih šolah, za učence in učenke pa pravila o obnašanju učencev srednjih šol in slušateljev univerz.

Učenci srednjih, strokovnih in meščanskih šol lahko letujejo samo v svojih letoviščih, ki jih je odobrilo prosvetno ministrstvo.

Pravilnik stopi v veljavo, ko bo objavljen v službenih novinah. Vse ustanove morajo uravnati svoje delo po njegovih določbah.

Italija slavi spomin Saure

Trst, 10. jun. c. V prisotnosti kralja Viktorja Emanuela, ki je prišel iz Benetk na križarki »Alberico di Barbiano«, so danes v Kopru slovesno odkrili spomenik Nazariu Sauro, znane mu »mornariškemu častniku in italijanskemu rodoljubu, ki je tik pred izbruhom vojne med Italijo in Avstrijo odšel iz Avstrije in se po izbruhu ni več vrnil na svojo službeno bojno ladjo. Avstrijske oblasti so ga l. 1916 vjele na eni njegovih držnih pomorskih ekspedicij v avstrijske vode, nakar so ga obdžili velezidajo in ga avgusta 1916 usmrtili. Nazario Sauro je še tik pred smrtjo — to izhaja iz oficijelnega poročila avstrijskega mornariškega poveljstva v Pulju — zahteval, naj pošljejo steklenico njegove krvi njegovi družini v Italijo, na poti grede na morišče pa je neprestano vzklikal: Zivela Italija, dol z Avstrijo, dol z avstrijskim cesarjem! Odkritje spomenika v Kopru je dalo povod za velike manifestacije v Istri, ker so ta dan fašistične oblasti proglasile kot zadostitveni dan za smrt narodnega mučenika. Dejstvo, da je sam kralj prisostvoval odkritju, priča, da so fašistične oblasti položile poseben pomen na to slavo v Istri. Kralj Viktor se je zvečer odpeljal nazaj v Benetke.

Kancler Schuschnigg v Beljaku

Ogromna manifestacija - O Slovencih je zvezni kancler povedal le malo

Beljak, 10. jun. SE. Zvezni kancler von Schuschnigg se je na svojem velikem krožnem potovanju po Koroskem in Tirolskem ustavil v Beljaku, kjer je bila organizirana velika patriotska manifestacija posebno z ozirom na močno propagando, ki jo je v teh krajih razvil Heimwehr proti krščanskim Osterreichische Sturmsharen, ki bi jih najrajši Heimwehr pogoltnila. Propaganda je bila posebno strupena na Koroskem in na Tirolskem, kjer so se vtihotapili v Heimwehr vsi voditelji narodnih socialistov, da bi pod senco znaka domovinske fronte in Heimwehra lažje rovarili proti krščanskim socialcem in proti slovenski narodni manjšini na Koroskem. Manifestacija v Beljaku ima namen, prineči krščanskim socialcem in Osterreichische Sturmsharen bodrilne tolažbe in poudariti, da sedanji režim nikakor noče dovoliti Heimwehru, da bi zavladal sam, potem ko je pomandral vse krščanske organizacije.

Koroski Slovenci so v svojem glasilu napisali na naslov državnega kanclerja sledeče zelo značilne pozdravne besede:

Ave... morituri...

Z dejanji smo se koroski Slovenci polno pridružili velikemu obnovitvenemu delu, ki ga je zasnoval kancler Dollfuss. V veri v krščanski značaj svoje države smo stavili koroski Slovenci vladni moči in razpolago. Četudi po lokalnih deželnih in drugih prilikah opetovano zavezčarani, smo tudi danes še uverjeni o dobi volji razečne vlade za rešitev manjšinskega vprašanja na Koroskem. S hvaležnostjo smo vzeli, kancler, Tvoje načelne izjave o priliki velikega domovinskega zborovanja v Celovcu na znanje. Potrdile so večdesetletno stremiljenje in nam zagotovile moralno in dejansko podporo države.

Kancler! Neznosni pritisk nacionalnih raznarodovalnih organizacij, nacionalna nestrpnost v deželi sta slovenski narod na Koroskem pritirala skoroda že do obupa. Slovensko narodno telo krvavi danes iz nešteto ran. Storišmo vse in danes je v državi in njenem vodstvu, da dejansko dokazeta interes na rešitvi slovenskega vprašanja na Koroskem. Ne Slovenci, država in njeno vodstvo nosita v tem vprašanju pred zgodovino vso odgovornost! V upanju, da se država in njeno vodstvo tej zgodovinski nalogi ne bosta odtegnila, pozdravljamo zveznega kanclerja v deželi.

V Beljaku so se manifestacije vršile ves ponedeljek, od 8. ure zjutraj, ko so se zbrali koroski učitelji v vojašnici alpskih lovcev, mimo manifestacije koroske mladine, ki je trajala z mimohodom prav do 11 dopoldne, mimo slovesne zaprisege začasnih oddelkov pošte in brzojava, pa do velikega najbolj slovesnega mimohoda pred zveznim kanclerjem, ki je stal pred Parkhotelom, ki mu je sledila »ovesna otvoritev spominske plošč pokojnemu

kanclerju Dollfussu v Parkhotelu samem in odlikovanje zaslužnih članov Osterreichische Sturmsharen, ki jim je poveljeval državni svetnik dr. Techurtschental. Pri tej priložnosti je imel zvezni kancler veliki politični govor, v katerem je ponovil svoje znane misli, ki jih razvija pri slehernem svojem govoru: neodvisna Avstrija, krščanska Avstrija, nemška Avstrija, mir z vsemi sosedi, pod pogojem, da priznajo neodvisno državnost Avstrije. Spomnil se je tudi obljub, ki jih je v Beljaku dal pokojni Dollfuss koroskim Slovincem, pohvalil njihovo lojalnost ter zopet obljubil, da bo Avstrija to vprašanje tako uredila, da bo za vzor vsemu svetu. Mimo teh obljub nič. Zvečer je bil tovariški večer Osterreichische Sturmsharen v Kasini, ki so se ga tudi udeležili zvezni kancler, ki bo rano jutraj nadaljeval svoje potovanje v Linz na Tirolskem.

Volitve v Grčiji

Vlada je povsod „dosegla sijajno zmago“

Atene, 10. junija. AA. Snoč ob 23. uri je sprejel predsednik grške vlade Caldaris dopisnik Agencije Avale in mu izjavil, da so volilni rezultati, kolikor so doslej znani, zadovoljivi. Ni treba, je rekel Caldaris, da vam povem številke. Glavno je, da abstenenca ni bila velika in da je bila docela normalna, kakršna je pri vseh volitvah. Vlada bo dobila skoraj vse mandate. Zunanji minister, ki je prisostvoval temu razgovoru, je dodal, da bo opozicija po vsej priliki dobila komaj 3% vseh mandatov.

Doslej znani volilni rezultati potrjujejo prve vesti o sijajni zmagi vlade. Tako n. pr.: v volilnem okrožju Tripolisu (Peloponez) vladna lista dobila 25.000 glasov, Metaxova pa samo tisoč. V volilnem okrožju Argolisu je vlada dobila velikansko večino. Abstenenca volilcev je bila neznatna, čeprav so prvaki bivše venizelistične opozicije z vsemi silami pritiskali, da naj volilci ostanejo doma. Tako je n. pr. v Mariškem volilnem okrožju v zapadni Trakiji od 22.000 vpisanih volilcev glasovalo 18.500, v Hrisopolisu od 3850 vpisanih volilcev 3690, v Komotinu in v Ozaniji je šlo na volitve 80% vseh vpisanih volilcev. Na otoku Siru je od 3490 vpisanih volilcev volilo 3050. V omenjenih krajih je vladna lista dobila vse glasove.

V Halkidiškem volilnem okrožju na Evbeji se je volitve udeležilo 3500 volilcev od 4000 vpisanih. V drugih krajih grške Make-

Čičerin čisto odžagan

Bivši zunanji komisar sovjetske Rusije, ki zadnja leta ni več upravljal političnih uradov in je samo sodeloval v državnem stranknem arhivu, je bil sedaj na lastno željo razrešen tudi te službe. Njegovu prošnji, da bi se smel zdraviti v inozemstvu, je sovjetska vlada odbila.

Baldwin se je predstavil svetu

London, 9. jun. TG. Novi angleški ministrski predsednik Stanley Baldwin se je predstavil britskemu imperiju in svetu z velikim govorom, ki ga je imel v soboto zvečer v Himley Hallu. V uvodu je Baldwin izrekel zahvalo MacDonaldu, ki je v najtežjem času sodobne zgodovine s svojim neumornim delom rešil imperij iz velikih nepravil. Ko je prešel na vprašanje bodočnosti, je dejal, »da ne more storiti boljšega, kakor nadaljevati delo, da se vrne v Anglijo nazaj blagostanje, da se najde zaposlitve s pomočjo obsežnih javnih del. Prvi korak je že storjen. Vlada je stavila na razpolago kredit 35 milijonov funtov (skoraj 9 milijard Din ali ves naš enoletni proračun, op. ured.) za delo elektrifikacije železnic.

V drugem delu svojega govora je Baldwin povedal nekaj besed o zunanji politiki Anglije. »Naloga britanske vlade je, da skrbi in zajamči mir britanskemu ljudstvu. V svojem kabinetu sem dal kar dve mesti ministroma, ki se bosta bavila z zunanjo politiko, eden med njima, g. Eden, s posebno nalogo, da se bavi z Zvezo narodov. To je znamenje, da se hoče angleška vlada v prvi vrsti oslajati na Zvezo narodov, ki bo naš edini temelj za vsako skupno mirovno delo. Vsa prizadevanja meddržavnih ureditev se morajo izvršiti v okviru te mirovne ustanove. Mi smo še nadalje pripravljivi obraniti mir na svetu s pomočjo kolektivnih pogodb medsebojne varnosti in se truditi, da znajamo ali da splot ukineмо sedanjo strašno tekmo v oboroževanju.«

Uspeh angleško-nemških pomorskih pogajanj

Pariz, 10. junija. AA. Havas poroča iz Londona: Današnji »Morningpost« piše o britansko-nemških pomorskih razgovorih in pravi, da so udeleženci teh razgovorov ohranili o razgovorih največjo tajnost. Vzlic temu se pa da domnevati, da je Velika Britanija v načelu pristala na nemško zahtevo o priznanju pravice Nemčiji do mornarice, ki bi dosegla 35% tonaže britanske mornarice. List trdi, da se je ta načelni sporazum dosegel v petek zvečer. Vendar pa po sodbi lista ta »sporazum« prav nič ne obvezuje britanske vlade, ker je še odvisen od cele vrste činiteljev. Predvsem, pravi »Morningpost«, želi britanska vlada o teh starih izmenjavah misli z vladami drugih pomorskih držav.

Zagrebska vremenska napoved: Precej vedro, oblačnost bo naraščala, v severnih krajih zmerno toplo.

Nazaj

Pariz, 10. junija. AA. Danes popoldne je prispel semkaj iz Londona bivši grški kralj Jurij.

Vojna v Južni Ameriki

Buenos Aires, 10. junija. AA. Iz Asunciona poročajo, da je tja prišlo poročilo generala Estigarribie, ki pravi, da je po 11 dnevnih bitki popolnoma uničil šesto bolivijsko divizijo. Poveljnika te divizije je zajel z vsem njegovim štabom. Paragvajci so zaplenili mnogo topniškega materiala in municije. Paragvajski poslanik v Buenos Airesu je izjavil, da daje ta zmaga Paragvaju veliko priložnost v bojih za Gran-Chaco, vzlic temu, pa Paragvaj ne misli izpremeniti svojega spravljenega stališča, ki ga je zavzel pri razgovorih s nemščino.

Dr. Beneš v Moskvi Boljševiki obljublajo, da bodo branili neodvisnost Avstrije...

Moskva, 10. junija. e. Benešev obisk v Moskvi se približuje koncu. Danes se že niso več vršila prava diplomatska pogajanja, pač pa so se vodili zelo dolgi razgovori o sodelovanju med češkoslovaško in sovjetsko letalsko armado. Tem razgovorom ni več prisostvoval dr. Beneš, pač pa sta prisostvovala predstavnik obeh držav, in sicer dr. Pavlu in Aleksandroviški.

Najvažnejši del razgovorov je bil včeraj ko je Beneš v spremstvu Litvinova obiskal najprej Molotova. Po tem obisku so šli vsi skupaj k Stalinu, kjer so ostali več ur. Kakor se izve, se je Stalin silno zanimal za avstrijski problem. Med dr. Benešem in sovjetsko diplomacijo je bila izdelana enotna politika, ki se bo odsele vodila tako glede avstrijskega kakor tudi vsega srednjeevropskega problema. Stalin je Benešu izjavil, da tudi sovjetska

Rusija ne bo mogla dopustiti, da bi Avstrija izgubila svojo samostojnost. Molotov in Stalin sta zapolila dr. Beneša, naj bo njun zastopnik v borbi za avstrijsko neodvisnost v Srednji Evropi. Nato se je razvila obširna debata o politiki držav Male zveze in Balkanskega sporazuma. Dr. Beneš je sprejel nase, da bo poslej na posrednik med sovjetsko Rusijo in državami Male zveze in Balkanskega sporazuma. O vsem, kar se je danes govorilo pri Stalinu, bo dr. Beneš obširno poročal na sestanku Sveta Male zveze, ki bo 20. junija v Belgradu.

Snoči je prisostvoval Beneš slavnosti predstavi baleta v moskovski operi. Nato pa je bil v češkoslovaškem poslanstvu slavnostni sprejem na čast vseh sovjetskih odličnikov.

Binkoštni prazniki

V Ljubljani

Ljubljana, 10. junija.

Birmančkom, botrom, Ljubljancem in izletnikom na ljubo je dal Bog za binkošne praznike najlepše vreme, kar si ga moremo misliti. Nebo jasno, skoraj nekoliko soparen zrak, visoka temperatura so povzročili, da so se Ljubljanci te dni počisto potili in seveda tudi vsi, ki so prišli v Ljubljano. Med prazniki je bilo kar majhno ljudsko preseljevanje: Ljubljanci ven, drugi pa v Ljubljano. Ljubljanci so kajpak oblegali v tisočih Smarno goro, Katarino, sploh vse izletne točke, polno jih je bilo na planinah, bolj podjetni pa so si za cilj izbrali celo inozemstvo itd. Na Savi, ob Ljubljanici, v vseh kopalnicah je bilo že vse polno kopalcev.

Velesajem je bil kajpak oba dni nabito poln, kupčije so šle imenito, tako, da so bili zadovoljni vsi: razstavljalci in gledalci. Postavili so se štaterski gasilci, ki so prisli z gasilskimi avtomobili na gasilsko razstavo v skupinah po povprečno 20, in sicer iz Konjic, Vitanja, Gornjega grada, Slovenske Bistrice in drugod.

Birmančkov je bilo letos ogromno, kakor že od leta 1922, ko jih je bilo nad 3000, ne. Letos je prejel zakrament sv. birne 2626 birmančkov, medtem ko jih je lani prejel 2536. V nedeljo dopoldne je bilo birmanih 1643, popoldne 705, v ponedeljek 278. Botri in botrice, birmančki in birmanke so se postavili s lepimi oblekami, zaslužili so slaščičarji, kočijaži, avtotaksiji, prodajalci ur, igrač itd. Tudi pri birmi se pozna, da se je v krizi vsaj nekoliko obrnilo na bolje. Nekateri botrice so prišle k birmi v lepih narodnih nošah.

Sentjakobska fara je imela v nedeljo zvečer lepo slovesnost. Ob ogromni udeležbi prebivalstva je bil blagoslovljen novi eharištski križ na Kolnikovem griču. Prebivalstvo je prišlo v dolgi procesiji z lučkami, križ sam pa je bil mogočno razsvetljen. Križ je blagoslovil sentjakobski župnik g. Barle, ki je imel nato primeren govor. Nocoj, v ponedeljek, pa se je ponovila taka slavnost pri sosednjem eharištskem križu nad Rakovnikom. Ta križ je blagoslovil ravnatelj dr. Waland z Rakovnika.

Umrli je na binkošno nedeljo gospod Luka Kalan, čevljarški mojster na Vidovdanski c. 2. Doživel je starost 66 let. Pokojni je bil značen krščanski mož in priznan ter splošno priljubljen obrtnik. Dolgo let je bil naročnik »Slovenca«. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo svojem naše globoko sožalje! — Odbor Zdrženja čevljarjev v Ljubljani prosi članstvo, da se udeleži pogrebas ki bo v torek ob 5 popoldne.

Redek jubilej dela. V nedeljo je praznovala gdč. Ivanka Ulčarjeva, gospodinska pomočnica v družini finančnega ravnatelja v pokouju g. Avgusta Reicha na Bleiweisovi cesti, redki jubilej dela, združen ob enem z življenjskim jubilejem. Neumorna gospodinska pomočnica je namreč slavila 70 letnico življenja, ob enem pa tudi 40 letnico, odkar je v službi g. Reicha. Zelo redko so dandanes take zveste uslužbenke, ki morejo s ponosom pogledati na tako dolgo in zvesto službovanje v eni in isti družini. Gdč. Ulčarjevi kličemo: še na mloga leta, družini Reicha pa čestitamo k tako zvesti uslužbenki!

Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov vzabi vse svoje člane, da se udeleži pogreba blagopokojnega gospoda čevljarkega mojstra L. Kalana. Pogreb bo danes ob 5 popoldne izpred hiše žalosti Vidovdanska cesta 2 na pokopališče k Sv. Križu.

Obisk na reprezentativni umetniški razstavi v Jakopičevem paviljonu je bil o praznikih tudi dovoljen in so mnogi podeželanji pa tudi tujci izven Slovenije obiskali to razstavo. Tudi prodaja slik poteka ugodno. Razstava bo odprta vse mesec, tako da si jo bodo mogli ogledati tudi udeleženci eharištskega kongresa.

Revija naših modnih salonov. Na splošno željo občinstva, da bi podaljšali modno revijo, sporočamo, da žal tej želji ne moremo ugoditi. Pač pa smo se odločili, da pokažemo za zaključek modne revije še enkrat najboljše stvaritve naših modnih umetnic v zaključni reviji, ki jo bomo videli v torek zvečer ob pol devetih v »K« paviljonu na ljubljanskem velesajmu. Torej: v torek zvečer bo poslednjič v letošnji sezoni predvajanje modelov naših modnih salonov.

Binkoštni prazniki so k sreči minili brez posebnih razburjenj. Kriminalnih dogodkov v Ljubljani med prazniki ni bilo, pa tudi ne večjih neereč. Pri motokističnih tekmah »Hermesa« se je ponorečil kolarski mojster Jernej Sela iz Maribora. Dobil je resne poškodbe po vsem telesu.

Na Tyrševi cesti 1 se je polila z vrelim mlekom po levi noži 23letna služkinja Ana Kordelič ter dobila hude opekline.

Najhuje se je poškodovala rudarjeva žena Pavla Korošičeva iz Trbovlje. Vozila se je s kolegom čez klanc med Pečami in Moravčami, tam pa ji je odpovedala zavora in žena je padla po klancu tako globoko, da si je zlomila obe nogi.

V Mariboru

Maribor, 10. junija.

Birnske slovesnosti. Mariborsko mesto je oba dneva praznikov živelo v znamenju birmancev, botrov in botric, ki so se zbrali k birmskim slovesnostim v stolnici. V nedeljo dopoldne ob osmih je bil slovesen vohod prevzvišenega nadpastirja, nato cerkveni govor in slovesna sv. masa, ki jo je daroval prevzvišeni g. škof dr. Ivan Tomažič ob veliki asistenci. Med maso je pel zbor Ceciljanskega društva pod vodstvom kapelnika Jan. Ev. Gašpariča Faistovo Missa XI. Po cerkvenem opravilu je škof podelil birmancem iz mariborskih mestnih župnij

zgod in manjših tatvin je izpotalilo mariborsko binkošno policijsko in nezgodno kroniko.

Sahovsko prvenstvo Maribora. V soboto zvečer se je končalo v kavarni Jadran sahovsko prvenstvo Maribora za prehodni pokal. Spoprijeli so se člani Mariborskega sah. kluba in člani UJNZB. Pokal si je priborilo UJNZB z zmago 5:3. Zmagali so od UJNZB Lukež, Lesnik, Kneht, Babič in B. Gobec, od MSK pa Kukovec, prof. Sila in Ostanek.

Tatvina denarja. Vpokojeni železniški uradnik Dominik Bolanec iz Ruške ceste 40 je prijavil mariborski policiji, da mu je nekdo ukradel iz pisalne mize 2800 Din gotovine, dočim je storilec pustil 2000 Din gotovine in razne zlatnine nedotaknjene.

Najdba ukradenega blaga. Franc Babič, zidar pri mestni občini je prišel policiji prijaviti, da je njegov 13 letni sin z drugimi svojimi tovariši na polju v žitu na koncu Koroške ceste našel vrečo, v kateri se je nahajala večja množica cigaret in cigaretnega tobaka. Vrečo so odnesli na policijo, kjer so pri pregledu ugotovili, da je roba od dežja popolnoma premočena in neporabna. V vreči je bilo največ lbar in Zeta cigaret in okoli 7 m blaga. Nedvomno izvira ta najdba iz kake vlomne tatvine.

V sanjah skozi okno iz tretjega nadstropja. 24 letni redov 45. pehotnega polka Milovar Pavlovič je v sanjah preteklo noč skočil iz tretjega nadstropja meljske vojašnice na dvorišče in se pri tem težko poškodoval. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

V Račah zopet gori. Na ostrejšu stanovanjske hiše Janka Markoviča v Hotinji vasi, občina Rače, je iz doslej neznanega vzroka izbruhnil požar ter upepelil ostrejšo in zraven stoječe svinjske hleve ter drvarnico. Škoda znaša 4000 Din.

Zgorelo je v Lokovici gospodarsko poslopje posestnice Ane Konevšek. Požar je upepelil poslopje ter razno gospodarsko orodje, tako, da trpi lastnica 60.000 Din škode. Vse kaže, da je bil ogenj podtaknjen od zlobne roke. Orožništvo je v zvezi s tem požarom aretiralo neko sebo, ki se trenutno zanika vsako krivdo, čeravno je bila radi požiga že svojčas obsojena na dve in pol leti robije.

Milijonska kazen za tihotapce

Maribor, 10. junija.

Maribor in njegova okolica sta pozorišče velike tihotapske afere, ki ima na obeh straneh meje svoje monopoleke politike, in ki jim je obetala velik zaslužek. Mnogi, ki jim ni do težkega in poštenega dela, posevčajo vse svoj čas in vse svoje sile predrzemu tihotapljenju, ki jim omogoča udobno življenje. Od teh pa seveda ne uživajo dolgo sadov svojega pustološkega dela. Tako usoda je doletela mariborsko tihotapko družico. Organi finančne kontrole podpregledniki A. Premelj, M. Sulet, Gradišnik in I. Smolič so v Brestrnici zajeli sledeče tihotapce: 32-letnega Ludvika Polajžarja, po poklicu izvoščaka iz Vetrinjske ulice, 47-letnega Antona Rižmarja, delavca iz Vrbanove ulice, in 37-letnega Avgusta Punčuha, trgovskega potnika iz Tezna pri Mariboru. Pri njih so našli

23,5 kg saharina, 2 kg burmuta, 90 paketov igralnih kart, 44 vžigalnikov, 2844 kresilnih kamenčkov in 1 možko kolo. Fin. organi so podjetne »pripodobitnike: odpeljali in oddali glavni monopolski carinarici in so ugotovili, da bo za vsa zaplenjena roba treba plačati okrog 1 milijon Din denarne kazni. Ker te ogromne vsote prijeti tihotapci seveda ne bodo mogli plačati, se jim bo denarna kazen spremenila v zapor, kjer bo moral vsak od njih odsedeti po eno leto.

Te dni je poskušal tudi Josip Žavcer iz Slemen pri Brestrnici vtihotapiti 4,5 kg saharina. Fin. organi pa so ga seveda pri tem delu zasačili. Kazen za tega tihotapca je velika in znaša okoli 100.000 Din. Ker možakar ne bo mogel plačati tako visoke vsote, bo moral tudi on odsedeti enoletno zaporno kazen.

Iz diplomatske službe

Belgrad, 10. junija. m. Današnje »Službene Novine« objavljajo diplomatski ukaz, s katerim se postavljajo na razpoložene naslednji dosednji poslaniki: dr. Djordje Djurić, izredni poslanik in opolnomočeni minister v Londonu; Peter Pešić, izredni poslanik in opolnomočeni minister v Bruslju; dr. Leonid Pitamic, izredni poslanik in opolnomočeni poslanik v Washingtonu, in dr. Lujo Bakotić, izredni poslanik in opolnomočeni minister v Moskvi.

Z drugim ukazom pa so postavljeni: Ivan Gerasinovič, dosednji tajnik III. pol. skup. II. st. v III. p. sk. I. st.; Dragotin Kasidolac, tajnik III. pol. skup. II. stopnje, v III/I. pri kraljevskem poslanstvu v Rimu; Svetozar Prašić, tajnik pri kraljevstvu v Berlinu v III/II. v III/I.

Za tajnike IV./II. pa so napredovali dosednji tajniki 5. pol. skup. Slavko Kojič v zunanjem ministristvu; Miloš Kisevac, na poslanstvu v Rimu, Ivan Kovačević v zunanjem ministristvu, dr. Aleksander Avakumović v zunanjem ministristvu, Vojislav Jakovljevič v zunanjem ministristvu, ter Peter Cabrić pri kraljevstvu v Buenos Airesu.

Mussolini proti Abesiniji

Rim, 10. junija. e. Mussolini nadaljuje s svojo bodrilno propagando po Sardiniji. Danes je obiskal druge vojaške garnizije in imel navdušene govore na občinstvo. Zopet je silno ostro napadel inozemstvo. Izjavil je, da bo Italija izvršila vse svoje dolžnosti, ker za sodobno Italijo je inozemsko javno mnenje samo smešen fantom. Ta fantom bodo črne srajce kmalu razrgale, ker je to dolžnost Italije.

Zbor kmetijskih strokovnjakov

Ljubljana, 10. junija.

Na binkošno nedeljo dopoldne so v Ljubljani zborovali kmetijski strokovnjaki, v katerih organizaciji so združeni slovenski absolutni visokih, srednjih in nižjih kmetijskih šol. Zborovanja so se udeležili člani skoraj polnoštevilo. Zborovanje je otvoril predsednik g. Sancin, ki je pozval, naj zborovalci počaste spomin kralja Aleksandra in zaključijo novemu kralju Petru II., čemur so se vsi odzvali. Pozdravil je predsednika novega Združenja kmetijskih strokovnjakov za vso državo g. dr. Mladena Josipovića. Poudarjal je, da se kmetijski strokovnjaki trudijo, da v skupnem delu in v združenih vrstah pripomorejo k napredku in razcvitu našega kmetijstva.

Tajniško poročilo je podal g. Martelanc. Iz njegovega poročila je razvidno, da ima društvo 120 rednih članov, med letom jih je 5 izstopilo, 25 pa pristopilo.

Predsednik je nato otvoril debato. G. Flęgo je interpeliral za one tovariše, ki so še vedno pogodbeno nastavljeni. Predsednik je naglašal, da zahtevajo oblasti za službe v okrajih absolutne visokih šol, zato se absolutni srednjih šol odklanjajo. Na vprašanje podpredsednika g. Gombača je pojasnil g. Šušteršič, kolikšni so bili stroški za »Kmetijsko berilo.« Društvo je v stikih z učitelstvom, ki to knjigo pripravča med prebivalstvom.

Podpredsednik Gombač je nato poročal o novem »Združenju poljedelskih strokovnjakov za vso državo« ter je predlagal, naj bi se slovensko društvo razšlo in nato pristopilo kot sekcija k novemu združenju. To je bilo soglasno sprejeto.

V imenu združenja se je nato zahvalil za ta sklep dr. Josipovića iz Belgrada ter izrazil željo, da bi slovensko društvo služilo za zgled vsem ostalim. Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino je bilo znano po vsej državi, toda potreba po skupnem združenju je bila posebno velika na jugu, kjer so bili strokovnjaki med seboj razbiti. Toda le skupnost nam bo pomagala. Nato je razvil historijat združenja. Agronomi delajo skupnemu »druženju« sicer malo opozicijo. Toda borba za pre-

Zadnja pot R. Železnika

Ljubljana, 10. junija.

Pokojnega gledališkega umetnika Rada Železnika zadnja pot je bila danes ob 4 popoldne iz avle dramskega gledališča. Dopoldne ob 9 so namreč prepeljali krsto s truplom pokojnika iz mrtnišnice v to avlo ter ga je prebivalstvo hodilo čez dan v velikem številu kroit, znamenje, kako priljubljen je bil pokojnik med gledališkimi občinstvom. Pri pogrebu so cerkvene obrede opravili oo. lazaristi od Srca Jezusovega. V imenu Narodnega gledališča se je s toplimi besedami, slaveč njegov spomin, poslovil od pokojnika ravnatelj g. Pavel Golja, ki je naglašal, da se je pokojnik častno in trajno vpisal v zgodovino slovenskega gledališča. Pevski zbor opere je nato zapel pod vodstvom dirigenta Nelfata »Vigred«. Razvil se je nato žalni spreved proti pokopališču Sv. Križa. Pred krsto so šli člani in članice ljubljanske drame in opere, pa tudi igralci iz drugih krajev, med temi g. Hinko Nučić iz Zagreba, ki je bil pokojnikov učitelj. Vence so v spomin pokojniku med drugim poklonili: ljubljansko Narodno gledališče, mariborsko Narodno gledališče, celjsko mestno gledališče, sestra in svak g. Lavterjeva, Združenje gledaliških igralcev, lep šopek je poklonila pokojnikova partnerica Elvira Kraljeva, dalje Združenje gledaliških igralcev v Mariboru, tehnično osebje ljubljanske drame ter več zasebnikov in občudovalcev pokojnikove umetnosti. Ginitiv je bil venec, ki sta ga svojemu stričku poklonili mali nečakinja Marjanca in Ela Lavterjeva.

Za krsto so šli najprej žalujući sorodniki, za temi pa zastopniki. Ljubljansko Narodno gledališče je zastopal ravnatelj Pavel Golja ter vsa uprava mariborsko Narodno gledališče pa ravnatelj g. Brenčić.

V cerkvi Sv. Križa so operni pevci zapeli žalostinko »Usliši nas, Gospod«, na grobu pa »Blagor mu«. Nad oprtim grobom so se od pokojnika poslovili predsednik Drenovec za Združenje igralcev, za mariborsko gledališče g. Gorinšek, za celjsko mestno gledališče g. Sadar ter g. Hinko Nučić iz Zagreba.

Sodniki zborujejo

Belgrad, 10. junija. m. Včeraj, na binkošno nedeljo, se je vršil tukaj pod predsedstvom kasacijskega sodnika Rusomira Jankovića 4. redni občni zbor Združenja sodnikov kraljev. Jugoslavije. Po krajšem spominskem govoru, posvečenem pokojnemu kralju Aleksandru, je imel predsednik Jankovič referat o položaju sodne oblasti v pravni državi.

»oročilo o delovanju Združenja v pretekli poslovni dobi je podal tajnik Združenja dr. Kravina. V svojem poročilu je poudarjal, da se je Združenje sodnikov stalno trudilo, da bi se izboljšal gmojni stan sodnikov, predvsem radi tega, ker sodnik ne more in ne sme imeti nobenih postanskih zaslužkov. Odbor Združenja je prav tako stalno povdarjal na merodajnem mestu potrebo, da se za sodnike in državne tožilce izda poseben zakon in da jih je radi tega treba izločiti iz uradniškega zakona. Po krajši debati je bilo poročilo odbora sprejeto, nakar je bilo več strokovnih predavanj. Potem so bile sprejete resolucije, v katerih sodniki pooblašajo odbor, da v smislu na kongresu podanih izjavij sestavi posebno resolucijo, v kateri naj obrazloži vse potrebe sodniškega stanu ter ga izroči kraljevski vladi. Glavne želje sodnikov so: neodvisnost, stalnost, materialno izboljšanje in sodne počitnice. Pri volitvah novega odbora je bil zopet izvoljen za predsednika Združenja sodnikov kraljevine Jugoslavije kasacijski sodnik Jankovič Rusomir, za enega podpredsednikov pa dr. Luka Kravina, dosedanj tajnik. Tekom današnjega dne je odšla posebna deputacija 20 članov na Oplenec ter se tam poklonila pokojnemu kralju Aleksandru I.

Plaz ga je zasul

V kamnolomu v Svibniku pri Crnomlju je podkopaval z drugimi delavci debelo plast zemlje in kamenja 30 letni delavec Jože Speh. Bil je v delo tako zamišljen, da ni opazil, kako se je začela močno spodkopavana zemlja zgornaj trgati in usediti. Neki drugi delavec, ki je to opazil, je opozoril Speha na nevarnost, toda ni še dobro izgovoril, že se je vsa teška masa zemlje in kamenja utrgala, in preden je mogel Speh, ki je v zadnjem hipu tudi opazil nevarnost, odskočiti, ga je plaz že zasul. Delavec so ga hitro začeli odkopavati in ko so ga odkopali, je Speh bolešno ječal. Teža plazmu mu je zlomila obe nogi. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandrovo.

Pariz, 10. jun. AA. Havas poroča: Današnje »Matin« piše, da je največje vodno letalo na svetu »Poročnik boine ladje Parize«, ki tehtta brutto 37 ton, včeraj v 57minutah doseglo višino 6100 m. List pripominja, da je to pot prvič letalo tolikšne tonaje doseglo tolikšno višino.

Zbor kmetijskih strokovnjakov

vlast enih ali drugih povzroča, da ne moremo napraviti onega, kar pričakuje od nas kmet. Dosedaj obstoje sekcije skupnega združenja v savski, primorski in drinski banovini. Te sekcije štejejo skupno že okoli 500 članov, sedaj pa se jim je pridružila še dravska banovina. Združenje bo izdajalo tudi lasten list z imenom »Glas poljoprivrednih stročnjakov« ter bo izšel, čim bodo pravila združenja odobrena. Del lista bo posvečen kmetom in kmetiskim vprašanjem.

Nato je bila formirana sekcija ter je bilo sklenjeno, da ostane članarina 60 Din. Predsednik Sancin je nato opisal zgodovino društva, ki je staro sedaj že 28 let. Predsedniki pa so bili po vrsti: Pirc, Rohrman in Bele, od teh je Rohrman še sedaj častni predsednik društva. G. Dular je nato predlagal naslednjo listo v upravo nove sekcije: predsednik Sancin, podpredsednik Gombač, tajnik Sotler, odborniki pa Flęgo, Sušič, Kafol, Štrekelj, v nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: inž. Hočevar, Brecljnik, Levanič in Martelanc. Odbor je bil izvoljen soglasno.

Sklenjeno je bilo, da se ukine posmrtni fond in vrne denar članstvu, ker je večina članstva za to.

O kmetijskih zbornicah je poročal Sušič. Članstvo je soglasno v tem, da se kmetijska zbornica čimprej osnuje. Sklenjeno je bilo, da se ta referat napiše in izroči odločujočim činiteljem. Kafol je poročal o novem vinarskem in sadjarskem zakonu, ki je preobširen in potreben mnogih sprememb. Tudi banaka uprava proučuje ta zakon. Potrebno je, da pošljejo vse banovine svoje predloge v Belgrad in da se upošteva opravljene želje. Iz naše banovine so izdelali referat k temu zakonu ravnatelj Josip Priol iz Maribora.

V smislu navedenih sklepov je bila soglasno sprejeta resolucija, ki bo poslana na odločujoča mesta. Sledile so še slučajnosti, ki so obravnavale razne stanovske zadeve.

Po občnem zboru si je večina članstva ogledala velesajem.

Mariborski sport

Maribor, 10. junija

Tenis

V soboto, nedeljo in ponedeljek se je vršil v Mariboru turnir za teniško prvenstvo dravske banovine, ki ga je priredil SK Rapid. Turnirja so se udeležili najodličnejši igralci Maribora, Ljubljane in Celja. Številčno najbolj je bil zastopan Maribor po članih SSK Maribora in SK Rapida.

Gospodje posamezno. Huda je bila borba gospodov posamezno. V polfinalu je odlični ljubljanečan Truden premagal prejšnjega prvaka Slovenije Hitzla s 3:0, 6:2, 6:4. V drugem polfinalu pa se je izkazal mladi ljubljanečan Sivic, ki je premagal starega rutinierja Leyrerja (Rapid) z 6:3, 7:5. Finalista sta Truden in Sivic, oba SK Ilirija.

Damski single. V damskem singlu sta prišli v finale gospa Breda Voglar (SSK Maribor) in gospodična Lirzer (SK Rapid). Zmago si je po hudem boju priborila gdč. Lirzer z 10:8 in 6:3.

Moški double. Moški double je končal z zmago Mariborčanov Hitzler-Holzinger (SK Rapid), ki sta v zaključnem kolu premagala ljubljanski par Truden-Sivic z 9:7, 6:3, 7:5.

Mešana igra. V mešani igri v dvoje sta se plasirala v finale para gospa Breda Voglar-Leo Gasparin, ki sta zmagala nad gdč. Vesten-Holzingerjem z 3:6, 6:3, 6:4. ter gdč. Lirtzner-Hitzel. Ta igra se bo končala v torek.

Juniorski prvak je postal ljubljanečan Gogala. V zadnjem kolu je premagal Mariborčana Senekoviča z 7:5 in 6:3.

Pri gospodih posamezno je v dramatični končni igri med Trudenom in Sivicem zmagal Sivic v temperamentni borbi. Truden je podlegel 6:4, 7:5, in 6:2. Mojstri Slovenije so potemtakem: Sivic, Lirzer in Gogala v posameznih igrah ter Hitzl in Holzinger pri gospodih v dvoje. Odločilna borba se bo igrala v torek ob pol šestih.

Nogomet

Na igrišču SSK Maribora v Ljudskem vrtu so se vršile v nedeljo in ponedeljek nogometne tekme vseh mariborskih nogometnih klubov. Kot prvi par sta nastopili enajstorici SK Rapida in SK Zeleznicarja. Zmagal je SK Rapid z 4:2 (4:1). V prvem in zaključnem drugem polčasu je bil Rapid boljši, proti koncu so sicer Zeleznicarji navali, vendar se rezultat ni dal več popraviti. Tekmo je sodil g. Kopic.

Kot drugi par sta nastopili enajstorici SSK Maribora in SK Svobode. Zmagala je Svoboda z 4:1 (3:1). Sodil je g. Bizjak. Igre so bile na višku ter se je videlo samo nabijanje žoge. Prvi dan je bil obisk zelo slab.

Danes sta se srečala zmagovalca in poraženca od večera.

Kot prvi par sta nastopila poraženca SK Maribor: SK Zeleznicar. Tekma je končala z zmago Maribora v razmerju 6:3 (1:3). Igra ni nudila sportnega užitka. Kot drugi par pa sta nastopila zmagovalca od nedelje, in sicer SK Rapid: SK Svoboda. Tekma je končala z visokim porazom Svobode v razmerju 6:1 (3:0). Rapid je imel absolutno večino in bi praviloma moral priti končni rezultat dvoštevilno do izraza. Prvo tekmo je sodil g. Kopic drugo pa g. Bizjak strogo in zelo objektivno.

★

Zagreb, 9. junija. b. Gradjanski: München 1860

3:0 (0:0).

Zagreb, 10. jun. b. Gradjanski: München 1860

3:1 (1:1).

Belgrad: Jugoslavija: Slavija (Sarajevo) 3:0

Belgrad: Jugoslavija: Slavija (Osijek) 3:3.

Split: Hajduk: BSK 1:1.

Licitacija železnice

Koprivnica - Varaždin razpisana

Belgrad, 10. junija. AA. Prometni minister inž. Dimitrije Vujić je z današnjim odlokom odobril razpis licitacije za gradnjo dveh odsekov na progi Koprivnica-Varaždin. Za prvi odsek Koprivnica-Ludbreg je določena licitacija za 13. junij t. l., za drugi odsek Ludbreg-Varaždin pa dne 22. junija.

Z razpisom teh dveh licitacij se začne izvajati financiranje velikih javnih del v svrhu oživitvenja gospodarstva in pobijanja nezaposlenosti iz notranjega posojila ene milijarde Din. To je začetek izvajanja programa za gradnjo železniških prog, ki so prišle v delovni program iz notranjega posojila. Za druge proge, ki so na programu, bo prometni minister razpisal licitacije postopno po odsekih, ko bodo izdelani podrobni načrti.

S tem se prekinja dosedanja praksa, da pridejo proge v gradnjo prej, kakor so načrti gotovi in preden so zajamčena sredstva za njihovo financiranje. Oddajanje prog v delo, za katere niso bili še izdelani elaborati, je bil eden izmed glavnih vzrokov, da je prihajalo poprej do sporov med tehničnimi podjetji in državo. Prometno ministrstvo se je zelo trudilo, da se vsi vzroki, ki so pri vodili do sporov, v bodoče odstranijo, ali pa vsaj omilijo. Razen gori omenjenega postopka, da se licitacija razpiše šele tedaj, kadar je elaborat izdelan, je prometni minister izdal še nove splošne pogoje za gradbo prog.

Osebnosti

Belgrad, 10. junija. m. Z dekretom pomočnika prometnega ministra so postavljeni na področju subotičkega železniškega ravateljstva v 9. polskupini za prometne uradnike: Alojzij Čerk, Stanislav Hladnik, Ludvik Košček, Ivan Kovič, Hermin Mihelak, Karel Mlejnik, dosedanji urad. pripravniki.

Ob 15 letnici Primorja:

Mednarodne lahkoatletske tekme

Ljubljana, 10. junija.

Proslava 15 letnice ASK Primorja se je pričela z mednarodnimi lahkoatletskimi tekmami že na binkostno soboto in se je danes končala po tridnevni ostri borbi. Na tekmovalstvu so sodelovali lahkoatletci iz Bukarešte, ki so nastopili v revanšnem dvoboju proti ekipi današnjega slavljence, ki je nastopil lani proti Romunom, dalje visokošolci iz Prage ter številni tekmovalci iz Zagreba, Varaždina, Maribora in domačinov Ilirije ter Primorja. Zastopana je bila elita lahke atletike in bi bila to lahko ena najlepših, če ne morda najlepša lahkoatletska prireditve, kar smo jih doslej videli pri nas, če bi organizacija prireditve brezhibno funkcionirala in če bi bila udeležba od strani gledalcev večja. Previsoka vstopnina, proti kateri smo se že opetovano borili, je tudi pri tej prireditvi mnogo pripomogla do neudeležbe, neglede na to, da ob času velesajma in ob binkostnih praznikih prireditve niso priporočljive. Tudi bicer ni bilo vse tako pripravljeno, kakor bi bilo potrebno, kar je občutil zlasti sodniški zbor, ki je imel pri vršenju svojega posla precej neprikl.

Olicijelna otvoritev

Višek je dosegla proslava v nedeljo z oficijelno otvoritvijo, kateri so prisostvovali odlični zastopniki naših vojaških in civilnih oblasti. Z defilacijo sodelujočih lahkoatletov (Romuni, Čehoslovaki in Jugoslovani) mimo zastopnika na tribuni so obšli skoro celo rundo, na kar so se postavili pred tribuno samo. Njim so se pridružili še sodniki, ki so tvorili levo krilo razvrščene formacije pred odličnimi gosti na tribuni. Besedo povzame predsednik kluba g. načelnik Sancin, ki je pozdravil vse odlične goste in to: gen. Jovanovića, kot zastopnika Nj. Vel. kralja Petra II. pokrovitelja prireditve, g. podpolkovnika Popovića, ki je zastopal ministra vojske in mornarice g. armijskega generala P. Živkovića, zastopnika min. dr. Marušiča in bana g. dr. D. Puca, g. dr. Maierja, šefa soc. odd., prof. Jarca kot zastopnika ministra dr. Auerja in župana dr. Ravniharja, podpolkovnika Marasa kot zastopnika čast. pred. komandanta drav. div. obl. g. generala Nedeljkovića, prvega predsednika g. Batjela ter predsednice kluba Primork Mašo Gromovo.

Potem so čestitali jubilanu zastopniki oblasti in organizacij: g. dr. Majer za min. dr. Marušiča, ljubljanski podžupan g. prof. Jarc za ministra za telesno vzgojo naroda g. dr. Auerja, g. ing. Lazarescu za romunsko ekipo, g. Schwarz za Jugosl. lahkoatletske zvezo in za čast. predsednika Ugrimica in razni zastopniki organizacij in klubov. Vsi so obenem izročili jubilanu lepa spominska darila. Po tem delu proslave so se začele lahkoatletske borbe. Radi jasne slike in točnega pregleda navajamo najprej izid tekem prvega dne:

Tekme prvi dan

Za dvomatch med Primorjem in Bukarešto so se vršile samo 4 točke. Posamezne rezultate navajamo v naslednjem:

Krogla: 1. Kovačević (startal za Primorje) 14.77. Boljše od jugoslov. rekorda, žal ne more biti priznan zaradi prelahke krogle. 2. Marek (P) 12.23; 3. Havaletz (B) 11.72; 4. Kurzbauer (B) 10.91. Točke štejejo po dogovoru: 1. mesto pet, 2. tri, 3. eno točko. Stanje točk po kroglu: Primorje 8, Bukarešta 1.

Tek 1500 m: 1. in 2. Lapusan (B) in Goršek (P) 4:16 tri petinke, mrtvi tek. Dinucristea (B) 4:17 ena petinka. 4. Krevs (P). Točke: Primorje 4, Bukarešta 5. Skupno Primorje 12, Bukarešta 6.

Skok v višino: 1. Zgur (P) 170. Ostala mesta, to je drugo-tretje in četrti delijo Marek (P) ter Negru in Fruzzei (B), vsi 165. Tu se stanje točk nekoliko nerodno spremeni, ker je bilo treba deliti skupno število točk štiri s tri, tako dobi Primorje 6.33, Bukarešta 2.66. Skupno stanje po tej disciplini: Primorje 18.33, Bukarešta 8.66 točke.

Stafeta 4 krat 400 m: 1. Primorje 3:34 tri petinke, 2. Bukarešta 3.43 ena petinka.

Stanje točk prvega dne za dvomatch je: Primorje 28.33, Bukarešta 14.66.

Poleg točk za dvomatch so se vršile še nekatere točke kot mednarodne, kjer so nastopili tudi češkoslovaški akademiki, člani Visokošolskega sporta iz Prage.

Krogla (mednarodno): 1. Kovačević (P) 14.77; 2. Boček (Praga) 13.72; 3. Marian (Zašk, Zagreb) 13.34; 4. Stepišnik (I) 13.02.

Skok v višino (mednarodno): 1. Češpiva (Praga) 185; 2. in 3. Zgur ter Slanina (oba P) po 170.

Tek 1500 (mednarodno): 1. inž. Hron (Praga) 4:13 ena petinka; 2. Flas (Hašk) 4:13 dve petinki; 3. in 4. Lapusan (B) in Goršek (P) 4:16 tri petinke.

Točki tek na 200 m in skok ob palici sta se vršili samo za domače tekmovalce.

Tek 200 m: 1. Sodnik (I) 24.2; 2. Urbančič (P) 24.5; 3. Bičanič (Hašk) 25.

Skok ob palici: 1. Pribošček (I) 3.10; 2. Gašperšič (P) 3; 3. Sket (P) 2.70.

Tekmovanje v nedeljo

Tek 110 m preko zaprek (za dvomatch): 1. Negru (B) 19.1; 2. Simonescu (B) 22.0; 3. Štok (P) 22.0. Točke: Primorje 1, Bukarešta 8. Skupno: Primorje 29.33, Bukarešta 22.66.

Tek 100 m (za dvoboj): 1. Kovačič (P) 11.1; 2. Beju (B) 11.8; 3. Cerar (P) 11.9; 4. Lupan (B). Točke: Primorje 6, Bukarešta 3. Skupno: Primorje 35.33, Bukarešta 25.66.

Tek 100 m — predleki (mednarodno): 1. Mazzi (Hašk, Zagreb) 11.6; 2. Sušteršič (P) 11.7; 3. Wenuiti (Rapid, Maribor) 11.7.

Met diska (za dvoboj): 1. Havaletz (B) 43.30; 2. Kovačević (P) 41.32; 3. Serše (P) 38.60; 4. Kurzbauer (B) 29.60. Točke: Primorje 4, Bukarešta 5. Skupno: Primorje 30.33, Bukarešta 30.66.

Met diska (mednarodno): 1. Havaletz (B) 43.30; 2. Kovačević (P) 41.32; 3. Scheuer (Hašk, Zagreb) 40.08; 4. Stepišnik (I) 39.00.

Tek 5000 m (za dvoboj): 1. Dinu Cristea (B) 16.20 tri petinke; 2. Comanescu (B) 16:37 ena osminka; 3. Srakar Fr. (P); 4. Krpan (P). Točke: Primorje 1, Bukarešta, 8. Skupno: Primorje 40.88, Bukarešta 38.66.

Tek 5000 m (mednarodno — 12 tekmovalcev): 1. inž. Hron (Vis. sport Praga) 16:05 štiri petinke; 2. Bručan (I) 16:18 ena pet.; 3. Dinu Cristea (B) 16:20 tri pet.; 4. Comanescu (B) 16:37 ena pet.; 5. Šporn (I) 17:20.

Tek 100 m — finale (mednarodno): 1. Ko-

vačič (P) 11.4; 2. Mazzi (Hašk, Zagreb) 11.4; 3. Sušteršič (P) 11.5.

Skok v daljavo (za dvoboj): 1. Lupan (B) 679; 2. Putinja (P) 628; 3. Piperescu (B) 618; 4. Požar (P) 608. Točke: Primorje 3, Bukarešta 6. Skupna: Primorje 43.33, Bukarešta 44.66.

Daljina (mednarodno): 1. Novakovič (BSK, Belgrad) 684; 2. Lupan (B) 679; 3. Putinja (P) 628 4. Stepišnik (I) 627.

Tek 800 m (za dvoboj): 1. Lapusan (B) 2:04.4; 2. Gaberšek (P) 2:05; 3. Czurda (P) 2:05.2; 4. Popovici (B). Točke: Primorje 4, Bukarešta 5. Skupno: Primorje 47.33, Bukarešta 49.66.

Tek 800 m (mednarodno): 1. Rošicky (Slavija, Praga) 2:00; 2. Otahal (Vis. sport, Praga) 2:01; 3. Flas (Hašk, Zagreb) 2:03; 4. Skušek (P) 2:04.

Stafeta 4 krat 100 m (za dvoboj): 1. Primorje (Cerar-Kovačič-Zgur-Sušteršič) 45 sek. 2. Bukarešta (Lupan-Beju-Piperescu-Simonescu) — radi 2-kratnega prestopa diskvalificirana. Točke: Primorje 10, Bukarešta 0.

Skupno stanje točk prvega in drugega dneva: Primorje: 57.33. Bukarešta: 49.66.

Tekmovanje v ponedeljek

200 m (dvoboj): 1. Kovačič (Prim.) 23.0, 2. Piperescu (Buk.) 24.0, 3. Sušteršič (Prim.) 24.1, 4. Simonescu (Buk.). — Točke: P, 6, B, 3. — Skupno Primorje 63.33, Bukarešta 52.66.

200 m (mednarodno): 1. Kovačič (P.) 23.0, 2. Rošicky (Slavija, Praga) 23.8, 3. Piperescu (Buk.) 24.0, 4. Sodnik (Ilirija) 24.1.

400 m (dvoboj): 1. Czurda (Pr.) 53.1, 2. Lazar (Buk.) 54.0, 3. Gaberšek (Pr.) 54.2, 4. Popovici (Buk.). — Točke Pr. 6, Buk. 3. — Skupno Pr. 69.33, Buk. 55.66.

400 m (mednarodno): 1. Sulc (Slavija, Praga) 51.2, 2. Czurda (Pr.) 53.1, 3. Lazar (Buk.) 54.0, 4. Gaberšek (Prim.) 54.2.

Troskok (mednarodno): 1. Calistrat (Buk.) 13.36, 2. Novakovič (BSK, Blg.) 13.28, 3. Perpar (Prim.) 12.89, 4. Putinja (Prim.) 12.47.

Troskok (dvoboj): 1. Calistrat (Buk.) 13.36, 2. Perpar (Prim.) 12.89, 3. Putinja (Prim.) 12.47, 4. Negan (Buk.) 12.44. — Točke: Prim. 4, Buk. 5. — Skupno: Prim. 73.33, Buk. 60.66.

Takoj po tekmu na 400 m je zmagovalec Sulc (Slavija, Praga) stopil pred mikrofon in se kraiko zahvalil prireditelju in občinstvu za prisrčen in gostoljuben sprejem in posebej poudaril, da je doseženi uspeh najboljši, ki ga je kdaj dosegel. Pohvalil je tudi odlično tekalništvo ASK Primorja.

Tek 100 m (narodno): 1. Mazzi (Hašk, Zagreb) 11.2; 2. Sodnik (Ilirija) 11.3.

Tek 10 km (mednarodno): 1. inž. Hron (vis. sport Praga) 34:38 štiri pet.; 2. Bručan (Ilirija) 34:44 dve pet.; 3. Šporn (Ilirija) 35:51 dve pet.

Dve kopja (dvoboj): Vamanu (Buk.) 52.39; 2. Kovačević (Pr.) 51.79; 3. Havaletz (Buk.) 46.91; 4.

Putinja (Prim.) 43.81. — Točke: Pr. 3, Buk. 6. Skupno: Prim. 76.33, Buk. 66.66.

Kopje (mednarodno): 1. Markušić (Slavija, Varaž.) 56.86; 2. Vamanu (Buk.) 52.39; 3. Marjan (Zašk) 52.10; 4. Kovačević (Prim.) 51.79.

Balkanska stafeta 800×400×200×100 m (mednarodno): 1. Reprer, Praga (Otahal, Rošický, Sulc, Boček); 2. Primorje II. 3.32 štiri pet.; 3. Primorje I. 3:34.0; 4. Bukarešta 3:35.0; 5. Hašk (Zagreb) 3.36 štiri petine.

Balk. stafeta za dvoboj: 1. Primerje I. 3:34; 2. Bukarešta 3:35. — Točke Pr. 10, Buk. 6. Končno skupno stanje dvoboja: Primorje 86.33, Bukarešta 72.66.

Ker se je naknadno ugotovilo, da progi pri stafeti 4×100 m nista bili pravilno odmerjeni, se je anulirala stafeta Primorja in je končno stanje torej naslednje: Primorje 76.33, Bukarešta 72.66 (lansko leto v Bukarešti 85:70 za Primorje).

Juniorske tekme

Za pokal A. S. K. Primorje ob 15 letnici

Za proslavo 15 letnice je Primorje izvedlo juniorsko tekmovalstvo in razpisalo za zmagovalca lep pokal. Udeležili so se tekmovalci štiri moštva. SK ILIRIJA, repr. II. r., SK Zeleznicar (Mr) in ASK Primorje.

SK ILIRIJA: REPREZENTANCA II. r. 1:0 (0:0).

Mladi Ilirjani so z nekoliko sreče premagali reprezentanco II. r. z razliko 1 gola. Reprezentanca je bila sestavljena iz prav dobrih igralcev, vendar se je opazilo pomanjkanje skupnosti. Napad je pred golom zgrešil mnogo sigurnih situacij. Sodil je g. Vidic.

SK ZELEZNIČAR (Maribor): ASK PRIMORJE

2:1 (0:1).

Primorjani, ki so veljali za favorite, so nalezili v nasprotniku na dobro vigrano in agilno enajstorico. Po dobri in uspešni igri je Primorje v drugem polčasu pustilo tako, da je uspelo Zeleznicarju z dvema goloma razlike potisniti mlade Primorjane iz tekmovalja.

Sodil g. Maccoratti s pogreškami.

REPR. II. RAZREDA: ASK PRIMORJE 2:1 (1:1)

Primorje je v drugem polčasu popolnoma pustilo, tako da je reprezentanca zaslužno zmagala. S tem porazom so Primorjani zasedli zadnje mesto.

Sodil g. Vrhovnik dobro in objektivno.

SK ILIRIJA: SK ZELEZNIČAR (Mar.) 2:1 (1:1)

Finalna tekma je nudila prav dober sport in je bila najlepša igra v celem tekmovalju. Zaslužno je zmagala SK Ilirija, ki se je s to zmago priborila srebrn pokal jubilanu.

Sodil g. Maccoratti dobro in objektivno.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite jutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935

Motorne dirke ZSK Hermes

Ljubljana, 10. junija.

Včeraj in danes je priredil agilni Hermes na svojem dirkališču zanimive motorirke, katerih se je prvi dan udeležilo precej veliko število gledalcev. Te dirke so bile to pot izredno napete in konkurenca od točke do točke ostrejša. Dirkači so bili sila drzni, bilo je vsled prevelike smelosti več padcev, ki so k sreči končali brez posledic, razen enega; Mariborčan Sela si je takoj prvi dan pri padcu zlomil nogo. V splošnem se je pa program oba dneva hitro razvijal. Na igrišču je bil montiran Philipps-zvočnik, in vnet klubov član g. Rot je odigral odlično več komadov na ustno harmoniko. Ker je bila tudi dirkalna proga v idealnem stanju, se je lahko razvijala tečka za tečko v najlepšem redu. ZSK Hermes in pa g. Ciglar zaslužita vso pohvalo za izvedbo teh dirk in pa za stanje dirkališča, ki spada med najboljše v naši državi. V dirkah so bili doseženi ti-le rezultati:

1. SENIORJI — SPORT MOTORJI DO 250 cem KROGOV 7

Nedelja, dne 9. junija: 1. Cerič 3:36 ena pet., 6 točk; Sela 3:40, 5 točk; 3. Klančnik 3:52, 4 t.; 4. Sevnig 3:54, 3 t.; 5. Lapajne 2 točki. — Ponedeljek, dne 10. junija: 1. Cerič 3:16, 6 točk; 2. Sevnig 3:23 štiri pet., 5 t.; 3. Klančnik 4 t., (padel). — Končno doseženo mesto: 1. Cerič 12 točk; 2. Sevnig 8 točk; 3. Klančnik 4 točke.

2. JUNIORJI — DO 500 cem BREZ OZIRA NA TIP MOTORJA KROGOV 7

Nedelja, dne 9. junija: 1. Sevnig 3:09 dve pet., 6 točk; 2. Poljšak 3:15, 5 t.; 3. Prešern 3:20, 4 t.; 4. Sevnig 3:22, 3 t. — Ponedeljek, dne 10. junija: 1. Poljšak 3:09, 6 točk; 2. Sevnig 3:15, 5 t.; 3. Prešern 3:21, 4 točke. — Končno doseženo mesto: 1. Poljšak 11 točk; 2. Sevnig 11 točk; 3. Prešern 8 točk.

SENIORJI — SPORT MOTORJI DO 350 cem KROGOV 7

Nedelja, dne 9. junija: Vožnja I.: 1. Cerič 2:58, 6 t.; Cisar 3:02 dve pet., 5 t.; Kopic 3:05, 4 t.; Jagust 3:10, 3 t. — Vožnja II.: 1. Cerič 2:50 dve pet.; 2. Cisar 3:04 dve pet., 5 t.; Sela 3:11 dve pet., 4 t. — Vožnja III.: Cerič 3:02 dve pet., 6 t.; Kopic 3:08, 5 t.; Sela 3:13 dve pet.; Klančnik 3 točke. — Ponedeljek, dne 10. junija: Vožnja I.: 1. Cerič 2:07 dve pet., 6 t.; Cisar 2:12 ena pet., 5 t.; 3. Kopic 2:25, 4 t.; Jagust 3 točke. — Vožnja II.: 1. Cerič 2:07 tri pet., 6 t.; Kopic 2:12 ena pet., 5 t.; 3. Cisar 2:12 dve pet., 4 t. — Vožnja III.: 1. Cerič 2:07 štiri pet., 6 t.; 2. Cisar 2:10, 5 točk; 3. Sevnig 2:17, 4 t.; 4. Kopic 3 t. — Končno doseženo mesto: 1. Cerič 36 točk; 2. Cisar 24 točk; 3. Kopic 21 točk.

SENIORJI — SPORT MOTORJI DO 500 cem KROGOV 7

Nedelja, dne 9. junija: Vožnja I.: 1. Babič 2:51 dve pet., 6 t.; 2. Šiška 2:57, 5 t.; 3. Skopec 4 t. — Vožnja II.: 1. Šiška 2:29, 6 t.; 2. Poljšak 2:47, 5 t.; 3. Klančnik 3:02, 4 t.; Babič 3 t. — Vožnja III.: 1. Šiška 2:33 tri pet., 6 t.; 2. Babič 2:30, 5 t.; 3. Poljšak 2:47, 4 t.; Jagust 3 t. —

Ponedeljek, dne 10. junija: Vožnja I.: 1. Šiška 2:54, 6 t.; 2. Poljšak 3:17 dve pet., 5 t.; 3. Svab 3:22, 4 t.; Babič 3 t. — Vožnja II.: 1. Šiška 2:034 6 t.; Babič 2:15, 4 t.; Poljšak 2:12 ena pet., 4 t. — Vožnja III.: 1. Šiška 2:05, 6 t.; 2. Poljšak 2:21, 5 t.; 3. Babič (padel ni dokončal), 4 t. — Končno dosež

V deželo jezer in naše pesmi

Cez mejo

Aprila meseca so praznovali po Avstriji 600 letnico, odkar je Koroška pri Avstriji. Seveda to ni zgodovinska resnica, hoteli so praznovati le 600 letnico, odkar je Koroška pod Habsburgovci, pa jim je bilo to le malo neprijetno, ko že skoraj 20 let ni več Habsburgovcev v Avstriji, torej tudi ne na Koroškem. Pri spominu na to praznovanje se lahko vprašamo, kakšno obletnico bi mogli praznovati imi. Saj smo bili imi na Koroškem mnogo pred Habsburgovci, mnogo tudi pred Nemci, saj je tam naša zibelka. — Tega bi se morali večkrat spominjati, pa bi bila vez med nami v Jugoslaviji in med Slovenci na Koroškem bolj trdna, tudi bi se bolje poznali. Če bi se bolje poznali, če bi večina Slovencev poznala kraje, navade in običaje med Slovenci na Koroškem, bi tudi bolje razumeli težnje in način boja naših rojakov na Koroškem za svoje pravice. K temu medsebojnemu

mora biti trdna, nič ne sme biti prisiljenega, nič umetnega. Industrijska dežela je Avstrija, pa so s tem v zvezi tudi možnosti prodaje kmetijskih pridelkov tam boljše in zato tudi cene višje, kakor pri nas. Pa še tožijo, da ne morejo shajati: o davkih pač nikdo ne sliši rad.

Za vode, ki ne tečejo v isto smer, kakor Drava, pravijo na Koroškem, da tečejo nazaj. Ko je Boleslav, kralj poljski, ubil krakovskega škofa Stanislava pred oltarjem in šel nato v Rim prosit papeža oduščenja, pravijo, da je dobil za pokoro tudi sledeče: Ili mora tako daleč, da bo prišel do vode, ki teče nazaj. Prišel je do Osoj, tu je videl dotok in odtok Osojskega jezera, ki tečeta nazaj. Ob južnem bregu jezera je samostan, tu je kralj našel mir, tu je postal mutec, delal pokoro za svoj zločin. Na tem prelepem skritem biseru koroške zemlje, v stoletnem samostanu ob bregu Osojskega jezera je našlo mir njegovo srce. Na severni strani jezera nas popelje žična železnica na višino Osojskih Tur do 1500 m. Krasen pogled je od tu na koroško zemljo, vsi naši gorski velikani se vidijo na jugu, jezera koroška se zrcalijo pod nami. Kdor hodi po Koroškem, te lepe razgledne točke ne sme izpustiti iz svojega načrta. Pod seboj vidim Osoje, ki so bile tudi nekoč slovenske; na potu v Rim sta se za dlje časa mudila tu sveta brata Ciril in Metod.

Po plebiscitni cesti

Ne more se reči, da bi bila Avstrija ravno bogata dežela, če izvajamo naravne krasote, les in nekaj rudnikov. Vseeno pa je povsod videti, da mnogo investirajo v javnih delih; ceste so lepe, mnogo je asfaltiranih. »Cestariji pa tu nimajo dosti opraviti,« se je izrazil eden izletnikov. Po taki asfaltni cesti smo bili naenkrat ob Vrbskem jezeru. To je najlepše koroško jezero, je do 17 km dolgo in poldrug km široko, njegova površina je nad 2 km², pri Porečah, kjer je najgloblje, je globoko 85 m; to je tudi največje slovensko jezero. Pesnik Medved pravi o njem: Jezero Vrbsko, ali resnično v zemlji domači dno li leži? Ljudje in kraji sami ob Vrbskem jezeru odgovarjajo, da je jezero res še v domači zemlji. Saj so kraji južno od jezera še vsi slovenski, pa tudi severno od jezera razumejo prebivalci še slovensko, le letovišča ob jezeru izgledajo popolnoma nemško. — Vstavili smo se v najlepši vasi ob Vrbskem jezeru; v Vrbi, kjer je okrog 200 vil in 6 hotelov, smo bili. Sredi Vrbe, na najbolj prometnem kraju, stoji kamen z vklesanim napisom: Bis hierher und nicht weiter kamen die serbischen Reiter anno 1919. In na hotelu v bližini je spominska plošča z napisom, da morajo biti Korošci hvaležni onemu, ki je zbral leta 1919 prve čete in začel boj proti Jugoslovonom. Sami žalostni spomini za nas, zato pojdemo naprej! Kmalu južno od Vrbe se odepri pri Zopračah na levo cesti, ki naj bi bila nekaka razgledna cesta nad jezerom in Rožno dolino. Zgrajena je bila v spomin na ljudsko glasovanje dne 10. oktobra 1920 in se imenuje zato plebiscitna cesta. V začetku je bila dobro oskrbovana, danes se ne more niti od daleč primerjati z ostalimi avstrijskimi cestami. Pada zanimanje za to cesto, tudi spomin na plebiscitne čase blede, upajmo, da ne v našo škodo. Cesta vodi po lepih krajih, skozi gozdove in travnike, včasih pride čisto do Drave, pa se ji spet odmakne. Na desno je lep pogled na Rož, na lepe slovenske vasi St. Jakob, Pogorje, Sveče, Bistrice, Svetlo vas, St. Janž, daleč pred nami na desni so Borovlje. To je pokrajina,

ritovega skrilavca, nismo pozabili. Ze 300 let stoji na Novem trgu in še vedno je Celovec ponosen na ta spomenik. Kamenitega ribiča smo videli, stolno cerkev smo si ogledali, v ulico 10. oktobra smo prišli. Tu je poslopje Mohorjeve družbe, v tej hiši se je tiskalo okrog 20 milijonov slovenskih knjig. Noč nas je zasanjala; drugo jutro nas je sonce prebudilo z zlatimi žarkmi. Večina je hotela videti vse vzorne kmetijske ustanove v mestu in okolici; pa so res videli mnogo lepega. Mnogo tega bi lahko z velikimi koristmi za naše kmetijstvo prenesli k nam. Mogli bi se tu naučiti, da samo smotreno delo, brez vednih sprememb v osebu in brez birokratizma, ki kmetijstvo samo ubija, vodi do uspehov. In še nekaj: Vse delo se vrši v sporazumu in s sodelovanjem kmetov samih, v sporazumu s stanovsko organizacijo. Pa smo bili vmes taki, ki nas začasno kmetijstvo ne zanima 100%, zato smo hoteli vedeti še drugih podrobno-

V Podjuno

Poslovili smo se od Matere božje pri Gosposveti, prosili smo jo, naj varuje slovenski rod, poslovili smo se od vojvodskega stola, hiteti smo morali proti Velikovecu. Pri Grabštajnu smo se samo za trenutek ustavili in pomislili na 15. december leta 1918, ko se je začel v Grabštajnu boj med Nemci in Jugoslovani za Koroško. Ta dan so namreč Nemci napadli Jugoslovane, ki so prejšnji večer zasedli Grabštajn in ves oddelek (bilo je okrog 300 vojakov) ujeli.

V velikovškem predmestju smo obiskali narodno šolo, ki je vzgajala toliko zavednih slovenskih deklet, danes vzgaja še naprej slovenske gospodinjce. — V Velikovecu smo; mesto je to, impozantno postavljeno na rob odrastkov Sinje planine, sredi jako rodovitne okolice. Velikovec je že v Podjuni, tu je polje, ki sega od Obrirja do Drave in čez, pa do štajerske meje. V plebiscitni dobi je bival tu general Maister s svojim štabom, tu je bila slovenska gimnazija in slovensko učiteljskišče, v okolici je bila slovenska kmetijska šola Hoprijan, tu je sedež obširnega velikovškega okrajnega glavarstva, ki je segalo v Mežiško dolino in daleč na jug na drugi strani, do Kokrške doline na kranjski meji. V Velikovecu je bilo leta 1910 komaj 25% Nemcev, pri glasovanju leta 1920 pa so dobili v mestu Jugoslovani samo 20%; posledic nemške vzgoje je to.

Cez Dravo smo, v Sinčivasi, kjer je znana slovenska gospodarska zadruga in že smo v Dobrlivasi. To je največja občina v Podjuni, popolnoma slovenska. Tu je velika cerkev in mogočni nekdanji benediktinski samostan. Mimo majhnega Gosposkega jezera smo zdrčali v Zitarovca, ki leži že ob vhodu v Belso dolino. V Zitarovcu so še zadnji ostanki vinogradov na Koroškem, kjer uspeva kislota, toda zdravilno zitaraveško vino. Tega je pil, kakor pripovedujejo, španski kralj, da se je rešil revmatizma. Toda to vino je tako kislota, da so morali kralja držati štirje junaki in peti mu je dajal piti vino. Pri Miklavčevem zavije cesta v ozko dolino, da je komaj prostora za cesto, železnico in reko Belo. Dovipen izletnik, ki nas je zabalval vsako pot, je tu pripomnil, da bi morali zgraditi pod reko podzemno železnico, nad reko pa izpeljati cesto, pa bi še bilo komaj prostora. Med gorami v kotlini leži trg Zelezna Kaplja, ki jo obdaja krog in krog popolnoma slovenska velika občina Bela. V tej občini je bilo leta 1910 samo 5 Nemcev, pri glasovanju pa je dala ta občina za Avstrijo že skoraj 300 glasov.

Zadnji pozdrav

Še enkrat smo se v Kaplji razgovorili z zastopniki slovenske kmečke zveze o strokovnih kmetijskih in o narodnostnih vprašanjih, saj je oboje to ozko vezano med seboj. Objubili smo drug drugemu, da se še običično, da se ne bomo pozabili, da bomo še drugim pripovedovali o gostoljubnosti koroških Slovencev. Zadnjikrat smo si podali z zahvalo za vso prijaznost tekem dveh dni roke in odpeljali smo se proti meji. Spet nas je sprejela ozka dolina, v Beli smo. Više in više se dviga cesta. Po krasno izpeljanih serpentinah, ki nimajo para v vsej Sloveniji, smo prispeli v mraku na višino 1218 m. Državna meja je tu. Na severu so se v večernih sončnih žarkih svetili vrhovi Pece, pod nami pa je na jugu že skoraj v mraku ležala romantična Jezerska dolina. Nad njo so se blesteli, vsi še zasneženi, vrhovi Kočne ter Grintovca, Skute in obeh Rink. Daleč na jugu se je dvigal kvišku strmi Storžič, pod njim globoko zarezana pa dolina Kokre, ki deli Karavanke od Savinskih planin in nam je kazala pot do Kranja. Še enkrat smo se ozrli nazaj na Koroško, zamahnili smo v pozdrav zemlji koroški in Slovencev na njej, zadonela je pesem v pomladno noč v zadržilo, da še pridemo in že smo brzeli navzdol na Jezersko. Našega prijatelja iz Maribora in Pohorskih vrhov smo hoteli še tu pozdraviti. Na prisilnem letovišču je sedaj, poskusil je pri snučenju, kdo je močnejši, on ali smrekov štor, zaletel se je vanj in zdaj zdravi svoje razbite kosti na Jezerskem. Pošiljal nam je letos za »Slovenca« sportna poročila s Pokljuke in z Visoke Tatre, vsak čas se spomni na »Slovenca«, pa smo se mu hoteli oddolžiti s kratkim obiskom. Ni bilo mogoče, prepozno je bilo, morali smo hiteti, da ne zamudimo vlaka v Ljubljani. Korošec je, na Jezerskem živi, v bivši koroški občini, pa ga zato pozdravljamo od daleč in ga vsi izletniki prosimo, naj stopi ob priliki, ko bo že mogel hoditi, na Jezerski vrh in naj od tam pozdravi še enkrat prav iskreno vse koroške Slovence v zagotovilo, da ne bomo pozabili nanje.

Gosposvetska cerkev

sti o življenju Slovencev na Koroškem in o razmerah na Koroškem v splošnem. Zvedeli smo, da se dela resno na tem, da je treba slovensko manjšino na Koroškem zadovoljiti, da ji treba zagotoviti vse pravice, ki ji po naravi gre. Saj je to stališče za državo, ki je zgrajena na krščanski podlagi, samoobsebi umevno. Zato je tudi kancler Schuschnigg v Celovecu izjavil, da hoče vlada manjšine zadovoljiti in spoštovati njihove pravice. Za sporazum se zavzema tudi vladno glasilo v Celovecu »Kärntner Tagblatt«. Nasproti temu sporazumu pa so vsi nacionalisti, ki govorijo zaradi tega o »ogroženi enotni Koroški in napadajo vlado, ker je s tem, da se nudi Slovencev kot narodni manjšini pravica, ogroženo nemštvo. Skoraj se zdi, da je kratkovidna svobodomiselnost nacionalna strankarska politika povsod enaka.

Toda naprej, Gospasveta nam čaka. Saj izlet na Koroško ne bi bil popoln, če ne bi obiskali tega za Slovence svetega kraja. Četrte ure vožnje in že smo na Gosposvetem polju; to je dolina reke Gline severno od Celovca do St. Vida. Na hribu sredi Gosposvetskega polja stoji velika romarska cerkev Matere božje, to je Gosposveta. Tu je stoloval prvi škof korotanskih Slovencev, sv. Modest, tu so se vršile zahvalne slovesnosti po ustoličenju pri Krnskem gradu.

Prijazno nas je sprejel župnik g. Fajnik, menda zadnji slovenski župnik pri Gosposveti. V cerkev nas je peljal, tolmačil nam njeno zgodovino, postanek nemškega imena za Gosposveto, še nas je povabil v zvonik in dal zagibati veliki zvon. Težak 6608 kg, zabnel je njegov glas po polju gosposvetem; je to, tako pravijo, najlepše zvočenje na Koroškem. Krasen je razgled z zvonika gosposvetske cerkve, vse Gosposvetske polje leži pred nami. Na zahodni strani pa sameva sredi polja vojvodski prestol, obdan je z močno železno

Mojska, potujoča pevka in beratica iz pliberške okolice

ki je dala pri glasovanju največ glasov za Jugoslavijo, tako da smo dobili mi še vedno 41%, Avstriji pa 59% glasov in je bila torej razlika razmeroma majhna. Ze samo ime pove, da je Rož najlepša dolina na Koroškem; kdor je enkrat videl in kdor je živel v Rožu, ne bo pozabil nikdar. Rož leži ob severnem vznožju Karavank in sega skoraj do Beljaka na eni strani, pa do sivoga Obrirja na drugi strani. Rož je dolina, dolga okrog 60 km, železnica iz Podrožice v Beljak in iz Podrožice v Celovec jo preseka.

V Bilčovsu smo. To je znana zavedna slovenska župnija. Gospod župnik, ki je že toliko moral pretrpeti zaradi svojega prepričanja, in vedno prijazni gostilničar, bivši deželni poslanec Ogris, sta nas sprejela. Pri »koroškem vinu« smo se razgovorili. Tu smo mogli spoznati, da so nam samo slovenski duhovniki skupaj z zavednimi slovenskimi kmeti ohranili slovensko zemljo. Samo v sodelovanju z duhovniki ostanemo tudi še danes prebivalci zavedno slovenski. Kakor hitro se odtujijo sporazumnemu delu z duhovniki, postanejo najprej versko, nato pa tudi narodnostno indiferentni in — izgubljeni so. Med pesmijo smo se poslovili od lepega kraja in prijaznih ljudi, pozdravil nas je še 4 letni malček in odpeljali so me mimo Šmarjete, Kotmarje vasi in Vetrinja v Celovec. Samo da smo odložili prtljago, že smo bili na potu na Križno goro, od koder smo razgledovali glavno mesto Koroške.

Po Celovcu in k Gosposveti

Celovec šteje okrog 30.000 prebivalcev in je središče Celovške kotline. Krasen je razgled s Križne gore na Celovec in okolice. V daljavi gorski velikani, Celovec z Vrbskim jezerom pod nami in malo naprej rodovitna Celovška ravnina. — Leta 1857 je bilo v Celovecu še 73% Slovencev, leta 1910 glasom uradne slovenske statistike še samo 21%; in danes... Še mesto smo si ogledali, na zmaja, izklesanega iz enega samega kosa klo-

Ziljanček pozdravlja jugoslovanske goste

epoznavanju gotovo mnogo pripomorejo skupni izleti na Koroško. Saj je mogoče za razmeroma nizko ceno v avtobusu pregledati v dveh dneh skoraj vso južno Koroško.

Kdo si more misliti Ljubljano brez megle? Ta gosta ljubljanska megla nas je objela ob ranem jutranjem svitu, ko smo se zbrali v Ljubljani, da se popeljemo za dva dni čez mejo, v deželo lepih jezer in gora, v deželo naše pesmi. Kakor Noetova barka je sprejemal avtočar v seboj izletnike, nad 30 nas je bilo. Zavozili smo v meglo, preko polja proti St. Vidu, preko Sorškega polja do Kranja, ki je še spal na visoki skali, proti Naklu in v breg Gobovcev. Gorenjci so le bližji nebesom, sonce nas je tu pozdravilo, naenkrat se je prikazal kralj Triglav v vsej lepoti na levi pred nami, na desni so nas pozdravljali Karavanke, v cvetju in vsa v svežem zelenju je bila pokrajina okrog nas. Se smo se spomnili na Prešerna, ko smo vozili mimo Vrbe, in na Lampeta, ki je Završnico ustvaril, da so se Gorenjci prvi postavili med Slovenci z večjo vodno centralo, da so bili prvi, ki so imeli na deželi električno razsvetljavo v stanovanjih, hlevih in gospodarskih poslopih.

Slovenske Katovice, Jesenice, so bile v jutranjem življenju, in že smo zdrčali v dolino proti Kranjski gori; srčil se je motor, ko nas je dvigal vedno više in više. Nena doma ravnina — stop! Bili smo na meji. Ne narodnostna, državna meja je tu. Za nami zemlja slovenska, pred nami zemlja slovenska. Za nami velikani Julijskih Alp, ki stojijo ob meji državni, pred nami Ziljska dolina in Dobrač.

Po izredno ostrih serpentinah smo se s Podkorenskega sedla spuščali hitro navzdol; že smo bili v ravnini, ob železnici, na Brnici sta nas pozdravila Slovenca, vstopila sta k nam v avtobus, da nam bosta vodnika za dva dni.

Od Zile do Osoj

»Slovenski smo fantje, pri Zili doma!« Kdo ne pozna te lepe pesmi, saj je dokaz, da je bila in je še danes Ziljska dolina zavedno slovenska, sicer ne vsa, le spodnji del od Šmohorja navzdol je ostal še slovenski. Tam, kjer prehaja Ziljska dolina v Rožno, leži vas Brnica. Po rodovitnih poljih nas je popeljala asfaltna cesta do Beljaka. In med potom sta nam že spremljevalca pripovedovala o razmerah med Slovenci na Koroškem. — Same kmeti-stanovske stvari sta pripovedovala: bila sta predstavnik Kmečke zveze za koroško Slovence, mi pa smo bili sami kmetje, četudi najbrž vsi bomo »grunta«. In smo videli tu, kakšen pomen imajo stanovske organizacije za kmeta. — Mnogo bi se mogli učiti v tem od Slovencev na Koroškem. Saj nam še manjka taka stanovska organizacija oziroma je nimamo več. Škoda je zaradi tega vedno večja, pa tudi potreba po taki stanovski organizaciji vedno večja; veliko odgovornost in velik greh nosi na svojih ramenih, kdor se tega ne zaveda, še večjo, kdor poskuša preprečiti kmetu tako stanovsko organizacijo.

Ozrli smo se na Dobrač, silno in mogočno goro, ki stoji sama zase, okrog in okrog obdana od gosto objudenih dolin. Dve cerkvi, slovenska in nemška, sta nas pozdravljali z vrha, vedni priči, da gre tam na vrhu narodnostna meja. Še je eden izletnikov, ki je hotel vse vedeti, pripovedoval, kako se je koncem januarja leta 1348 zaradi strašnega potresa odtrgalo južno pobočje mogočnega Dobrača, kako je med strahovitim grmenjem zdrčalo v dolino in kako so odtrgane plasti pokopale pod seboj 10 vasi, cerkve in gradove.

V Beljaku smo. Staro, trgovsko, obmejno mesto je to. Saj se tu križajo trgovski interesi večih držav, saj je tu tako rekoč meja treh narodnosti. V Napoleonovih časih je bil Beljak glavno mesto beljaškega okrožja kraljestva Ilirije. Lepo mesto je Beljak, ki je v 50 letih število prebivalstva povečalo skoraj potkratno in šteje danes do 25.000 prebivalcev. Še leta 1910 je bila v Beljaku četrtina prebivalstva slovenska, še danes stoji Beljak na slovenskem ozemlju. Kdor pride na Koroško, mora najprej pokusiti avstrijsko pivo, ali pa »koroško vino«, kateremu pri nas pravijo sadjevce ali mošt. Mi smo bili solidni; prihranili smo si te dobrate za pozneje, zavili smo v zadržno mlekarstvo za Gornjo Koroško. Moč združništva smo spoznavali tu, moč skupnosti se izraža v vsem: v cenah, v kvaliteti, v samozavesti. Toda podlaga

Mesto, ki se seli na pokopališče

Priznati je treba, da italijanska javnost po svojem časopisju posveča veliko pozornost takozvanemu ljudskemu gibanju, to je naraščanju ali padanju rojstev. Vse to se godi seveda pod edinim vidikom: preprečiti, da bi življenjska sila italijanskega naroda ne padla, ampak da bi se celo še bolj razvila. V tem pogledu je silno zanimivo in tudi poučno brati italijanske liste, ki si močno prizadevajo, da bi Italija rastle tudi po življenjski sili svojega prebivalstva. Vsak dan sproti prinašajo listi dnevno poročilo o rojstvih in smrti. Poleg tega pa še mesečni pregled ter ga primerjajo s pregledom prejšnjega meseca. To je v listih tako točno in natančno, kakor poročila o gibanju na borzi. In zdi se, da na način časnikarske reportaže ni brez uspeha.

Tako prinašajo tržaški listi v začetku tega meseca statistiko rojstev, smrti in porok za mesec maj in april. Po tej statistiki je bilo meseca maja v Trstu 234 porok, meseca aprila 187, torej v maju 47 več — rojstev je bilo meseca maja 275, meseca aprila 278, torej v maju 3 manj. Umrlo pa je meseca maja 250. Tržčanov, v aprilu 297, torej v maju 46 manj. — Torej je bilo meseca maja v Trstu 24 več rojstev kot smrti, meseca aprila pa 21 smrti več kot rojstev. — Takoj pod to statistiko pa prinašajo listi poročilo o 1. juniju. Tega dne je bilo v Trstu 14 rojstev, smrti pa le 7. V tem oziru bi se torej zdelo, da se obrača precej na boljše.

Toda že 7. junija prinaša n. pr. »Popolo di Trieste« pod zelo debelim in vidnim naslovom: »Mesto, ki se seli na pokopališče« številke od 6. junija 1935. Tega dne je bilo v Trstu 5 novorojenčkov in 13 mrličev ter nobene poroke. Iz tega slučaja, ki ni osamljen, se vidi, da končno Trst vendarle izumira, da pa je posnemajna vredno prizadevanje tudi dnevnega časopisja, da po svoje tako padanje prebivalstva prepreči. Slovensko časopisje v Jugoslaviji bi imelo v tem oziru za svoj narod lepo dolžnost. Če Italijani uvidijo to potrebo, zakaj je ne bi Slovenci, ki nas je tako malo!

Utopljenec v morju. V morju pri Barkovljah so v soboto 1. junija našli moškega utopljenca. Prepe-

ljali so ga v mrtvašnico, kjer so ugotovili, da je utopljenec 39 letni Angel Komel iz Rojana. Ugotovljeno je, da se je šel kopat v morje, zašel predaleč od obale in utonil.

Za komisarja tolminskih fašistov je bil imenovan neki Bussia Carlo.

V direktorij vipavskih fašistov so imenovani ti-le: Martinis Brumo, Lorenzetti Lorenzo, Paroni Carlo, Ponticello Angelo, Zanetti Danilo. — Po imenih bi človek sodil, da se nobeden ni rodil na vipavski zemlji.

Tržne cene v Trstu. »Comitato intersindacale« je 4. junija določil te cene (v lirah): polenta (28-h) 3.40; surovo maslo 9; kava Santos (žgana) 28; moka (ničla) 1.60; moka (št. 1) 1.50; korzurna moka 0.90; bovški sir (masten) 5.60; polmasten 4.20; slanina (domača) 6—6.50; kravje mleko 0.70; olivno olje (čiščeno 6.30; olivno olje (druga vrste) 5.70; testenine (navadne) 1.90; riž 1.40; sladkor 6.20—6.30; goveje meso 4.60—6.20 (po kakovosti); teletina (po kakovosti) 4.50—7.50; kruh iz moke št. 1 200 gr 1.50.

Ziviljenje v tržaški luki. »Barometro economico italiano« poroča, da je bilo v prvih štirih mesecih l. 1935 (torej od 1. januarja do 30. aprila) v tržaški luki izkrcanega 158.000 ton blaga. To je za 10% več, kakor pa v istem razdobju l. 1934, ko je bilo izkrcanega 144.000 ton; 36% več kakor l. 1933, ko je bilo 116.000 ton. 21% več kakor l. 1928, ko je bilo 131.000 ton, in 10% manj kakor v letu 1929, ko je bilo 181.000 ton.

Rojstva v Gorici. Od 16. maja do 1. junija 1935 je bilo v Gorici rojenih 20 otrok, 12 dečkov in 8 deklic.

Šest mrličev je bilo od 16. maja do 1. junija v Gorici. Njihova imena so: Reščić Andrej, 85 let; Širok Franc, 85 let; Terezija Poberaj roj. Boltar, 76 let; Jožefa Arčon roj. Svava, 78 let; Helena Ferligoj roj. Vižintin, 37 let; Anton Spacapan, 8 let.

— Proti zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne France Josel grenčice. Odobr. od Min. soc. pol. in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.